FINANSMINISTERIET

Ansvarlighed og varig velfærd
Finanslovforslaget 2011

August 2010

FINANSMINISTERIET

Ansvarlighed og varig velfærd
Finanslovforslag 2011

August 2010

Ansvarlighed og varig velfærd
Finanslovforslaget for 2011
August 2010

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:
Rosendahls - Schultz Distribution
Herstedvang 10,
2620 Albertslund
T 43 22 73 00
F 43 63 19 69
E Distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
W www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

Henvendelse om publikationen
kan i øvrigt ske til:
Finansministeriet
Udgiftspolitisk center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33

Omslag:	BGRAPHIC
Foto:	Scanpix
Tryk:	Rosendahls - Schultz Grafisk
Oplag:	2.000
Pris:	50 kr. inkl. moms
ISBN:	978-87-7856-963-9

Elektronisk publikation:

Produktion:	Rosendahls - Schultz Grafisk
ISBN:	978-87-7856-964-6

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside:
www.fm.dk

NORDISK MILJØMÆRKNING
TRYKSAG
541 176

Trykt af Schultz Grafisk, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Finansministerens forord

Finanspolitikken er lempet markant i 2009 og 2010. Det har sammen med lavere renter holdt hånden under dansk økonomi og bidraget til at begrænse de menneskelige omkostninger ved krisen. Men i kølvandet på krisen er de offentlige overskud vendt til underskud. Danmark skal derfor ligesom stort set alle andre vestlige lande i gang med at nedbringe de store offentlige underskud og genskabe balancen mellem de offentlige udgifter og indtægter.

Det er afgørende, at gældsopbygningen bremses, så tilliden til og troværdigheden om finans- og fastkurspolitikken bevares. Prisen for svigtende tillid er høj og kontant. Det så vi i foråret, hvor en række lande blev ramt af finansiel uro og stigende renter på grund af usikkerhed om den politiske vilje til at sikre en sund økonomi.

Finanslovforslaget for 2011 afspejler derfor i vidt omfang den genopretning af dansk økonomi, som regeringen og Dansk Folkeparti har besluttet med *Aftale om genopretning af dansk økonomi* fra maj. Med aftalen er der lagt en klar og konkret plan for genopretningen af den offentlige økonomi.

Med tiltagene i genopretningsaftalen indfris den henstilling, som Danmark modtog fra ECOFIN den 13. juli, om en finanspolitisk stramning på i alt 1½ pct. af BNP i 2011-2013 svarende til omkring 24 mia. kr. frem mod 2013.

Inden for rammerne af genopretningen af den offentlige økonomi indeholder finanslovforslaget for 2011 en række initiativer. Gennem omprioriteringer er der skabt plads til nødvendige merudgifter på udvalgte områder.

Med finanslovforslaget for 2011 er der er således prioriteret ekstra midler til blandt andet flere behandlinger på sundhedsområdet og fortsatte investeringer i uddannelse og forskning. Desuden skal der udmøntes midler fra blandt andet satspuljen og forebyggelsesfonden. Regeringen inviterer Folketingets partier til forhandlinger om finansloven for 2011.

Claus Hjort Frederiksen
Finansminister

1. Hovedlinjer

Dansk økonomi er igen i vækst. Nedgangen i produktion og efterspørgsel efter den internationale økonomiske krise er vendt til moderat fremgang. Erhvervs- og forbrugertilliden er vendt tilbage, boligmarkedet er stabiliseret, og privatforbruget er på vej op. Samtidig er det moderate internationale opsving med til at understøtte dansk eksport og dermed væksten. Senest har der været kraftig fremgang i Tyskland og Sverige, som er to af Danmarks vigtigste eksportmarkeder.

Fremgangen skal ses i sammenhæng med regeringens meget ekspansive økonomiske politik i 2009 og 2010. Det har sammen med lavere renter holdt hånden under dansk økonomi og bidraget til at begrænse de menneskelige omkostninger ved krisen. Faldet i beskæftigelsen er således bremset op, og ledigheden er steget betydeligt mindre end tidligere ventet.

Det moderate opsving i Danmark ventes gradvist at blive mere selvbærende i løbet af i år og næste år. Selv om væksten på de danske nærmarkeder har været meget høj i årets første halvdel, er der fortsat usikkerhed om styrken i det internationale opsving. Desuden er der risiko for, at den finansielle uro kan blusse op igen med stigende renter til følge.

Stort set alle vestlige lande skal eller er i gang med at nedbringe de store offentlige underskud i kølvandet på krisen, og udfordringerne er i de fleste lande større end i Danmark. Alternativet til at få styr på den offentlige økonomi er kraftigt voksende gæld i den vestlige verden, finansiel uro og opadgående pres på renterne.

Det er uomgængeligt, at vi også herhjemme skal tilpasse de offentlige udgifter og indtægter. De store offentlige overskud i årene op til krisen er vendt til underskud, som alene i år ventes at udgøre omkring 80 mia. kr.

Figur 1
Offentlig saldo

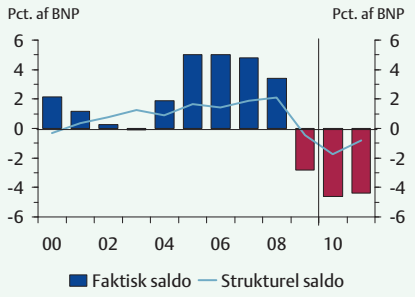

Figur 2
Offentlig nettogæld

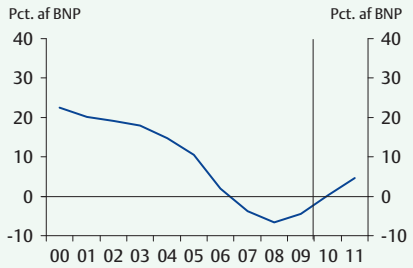

Renses for konjunkturerne skønnes et strukturelt underskud på de offentlige finanser på omkring 30 mia. kr. i år. Det er en strukturel svækkelse af den offentlige økonomi på mere end 65 mia. kr. på bare to år, som afspejler de meget omfattende vækstinitiativer, regeringen har igangsat i kølvandet på krisen.

Underskuddene øger den offentlige gæld, som ellers er reduceret med mere end 400 mia. kr. fra 2001 til 2008, så den offentlige nettogæld var bragt ud af verden, da krisen indtraf.

Det er afgørende, at gældsopbygningen bremses, så tilliden til og troværdigheden om finans- og fastkurspolitikken bevares. Prisen for svigtende tillid er høj og kontant, som vi så i foråret, hvor en række lande blev ramt af finansiel uro og stigende renter på grund af usikkerhed om den politiske vilje til at sikre en sund økonomi.

Regeringen og Dansk Folkeparti har på den baggrund indgået *Aftale om genopretning af dansk økonomi*. Med aftalen styrkes den offentlige økonomi med godt 24 mia. kr. frem mod 2013. Dermed indfris den henstilling, Danmark i juli modtog fra EU, om en finanspolitisk stramning på i alt 1½ pct. af BNP i 2011-2013. Det svarer til det generelle mindstekrav i de fælles EU spilleregler, og de fleste EU lande skal gennemføre væsentlig større stramninger. Det skyldes, at Danmark mødte krisen med relativt stærke offentlige finanser.

Genopretningsaftalen skaber samtidig plads til nødvendige merudgifter på udvalgte områder ved at omprioritere offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. i de kommende tre år. Regeringens finanslovforslag for 2011 indeholder således en række nye initiativer inden for rammerne af genopretningen af den offentlige økonomi.

Med regeringens finanslovforslag for 2011 prioriteres midler til blandt andet flere behandlinger på sygehusene, en styrket indsats på kræftområdet, et øget akutberedskab i udkantsområderne, investeringer i en moderne offentlig sektor, flere unge i uddannelse og til initiativer for svage og udsatte grupper.

2. Genopretning af den offentlige økonomi

Regeringen og Dansk Folkeparti har i maj 2010 indgået *Aftale om genopretning af dansk økonomi*. Der er dermed besluttet en klar og helt konkret plan for genopretningen af den offentlige økonomi over de kommende år. Med aftalen indfris den henstilling, som Danmark modtog fra ECOFIN den 13. juli, om en finanspolitisk stramning på i alt 1½ pct. af BNP i 2011-2013.

Genopretningen af de offentlige finanser er helt nødvendig, for ellers vil regningen vokse sig større, og dansk økonomi vil blive udsat for unødvendige risici.

For det første kan store offentlige underskud og stigende gæld presse renterne op, som forårets finansielle uro i Europa vidner om.

For det andet kan der komme pres på den danske krone, som vi oplevede i efteråret 2008, hvor Nationalbanken måtte hæve renten for at forsvare den faste kronekurs.

For det tredje indebærer stigende offentlig gæld større renteudgifter, der gradvist vil fortrænge andre offentlige udgifter på fx velfærdsområderne.

Med aftalen fastholdes tilliden til og troværdigheden om finanspolitikken og den faste kronekurs. Det bidrager til at holde renten lav til gavn for beskæftigelsen, boligejerne og den offentlige økonomi.

Hovedlinjer i genopretningsaftalen

Genopretningsaftalen styrker de offentlige finanser strukturelt gennem tiltag for godt 24 mia. kr. over de næste tre år.

Der tilvejebringes ca. 13½ mia. kr. ved som udgangspunkt at holde ressourcerne til offentlig service i ro i 2011-2013. Det vil sige, at den planlagte vækst i de reale offentlige forbrugsudgifter, som indgår i 2015-planen, ikke gennemføres.

Inden for en uændret samlet økonomisk ramme gennemføres en række omprioriteringer af offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013. Med de konkrete omprioriteringer ventes en beskeden realvækst i det offentlige forbrug over de næste tre år, fordi budgetforbedringerne omfatter andre udgifter end offentligt forbrug, mens de frigjorte midler primært ventes anvendt til øget offentligt forbrug.

Herudover indeholder aftalen en række tiltag på skatte- og arbejdsmarkedsområdet, som tilvejebringer yderligere godt 11 mia. kr. Det gælder suspensionen af den automatiske regulering af beløbsgrænser for skatter mv. i 2011-2013, udskydelsen af den aftalte forhøjelse af topskattegrænsen i tre år til 2014, forkortelsen af dagpengeperio-

den til 2 år samt loftet over fradrag for faglige kontingenter og forhøjelsen af arbejdsgiverbidrag til arbejdsmarkedsformål mv.

Tabel 1
Tiltag på skatte- og arbejdsmarkedsområdet for godt 11 mia. kr.

Mia. kr.	2011	2012	2013
Suspension af § 20-regulering	2,1	4,2	6,6
Udskydelse af aftalt forhøjelse af topskattegrænse i 2011 i tre år	1,8	1,9	2,0
Afkortning af dagpengeperiode fra 4 til 2 år	0,0	0,3	1,7
Loft over fradrag for faglige kontingenter og forhøjelse af arbejdsgiverbidrag mv.	1,1	1,6	1,6
Samlet budgetforbedring	**5,0**	**8,0**	**11,9**

Med genopretningsaftalen er en række af regeringens centrale mål for den økonomiske politik godt på vej til at blive indfriet.

Boks 1
Centrale mål for den økonomiske politik

- **Balance i den offentlige økonomi og langsigtet holdbarhed.** Der er taget et stort skridt i retning af at nå målet om (strukturel) balance mellem de offentlige indtægter og udgifter i 2015.
- **Indfrielse af ECOFIN henstilling.** Finanspolitikken lever op til henstillingen fra ECOFIN, som Danmark modtog den 13. juli 2010, om en strukturel forbedring af den offentlige saldo på ½ pct. årligt i 2011-2013.
- **Højere arbejdsstyrke.** Arbejdsstyrken skønnes at blive øget med omkring 11.000 personer på lidt længere sigt især som følge af forkortelsen af dagpengeperioden.

Prioritering af sundhed, flere i uddannelse samt svage og udsatte

Inden for en uændret samlet økonomisk ramme skaber genopretningsaftalen samtidig plads til at prioritere offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013. Heraf tilføres 5 mia. kr. til blandt andet flere behandlinger på sundhedsområdet og 5 mia. kr. til flere unge i uddannelse og en styrket indsats over for svage og udsatte grupper mv.

Merudgifterne modsvares af tilsvarende budgetforbedringer for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013 på andre områder, herunder især statens område. Kommunerne friholdes samlet set for besparelser på udgifterne til service. Det sikrer, at den kommunale service kan fastholdes i de kommende år.

Figur 3

Omprioriteringer for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013

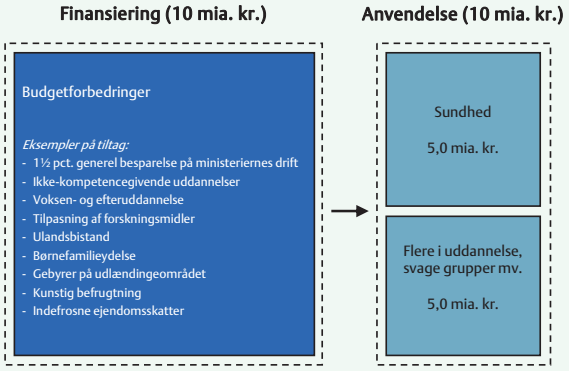

Ny vækst efter krisen

Med genopretningsaftalen betales regningen efter krisen, mens den er til at håndtere. Dermed kan fokus nu rettes mod at skabe fornyet vækst i Danmark.

Danmark er i dag et af verdens rigeste lande, og det er regeringens overordnede mål, at Danmark fortsat skal være et af verdens rigeste lande om 10 år. Det er et ambitiøst mål, som stiller krav om, at vi håndterer de langsigtede udfordringer, dansk økonomi står overfor.

Regeringen har på den baggrund nedsat et Vækstforum, som skal analysere og vurdere, hvordan vi tager hånd om disse udfordringer og ruster dansk økonomi til fornyet vækst.

Hidtil har Vækstforum debatteret en række dilemmaer og problemstillinger i forhold til at få fornyet vækst i dansk erhvervsliv. I forlængelse heraf har regeringen allerede igangsat en række initiativer. På det næste møde i Vækstforum til september er sigtet at opnå konsensus om de hovedudfordringer, Danmark står over for. Med afsæt heri vil regeringen drøfte mulige løsninger med Vækstforum og præsentere flere svar på udfordringerne.

Boks 2

Regeringens igangsatte initiativer

- **Grøn vækst.** Regeringen har blandt andet forlænget afgiftsfritagelsen for elbiler og præsenteret en plan for Danmark som et grønt vækstlaboratorium.

- **Øget internationalt udsyn.** Regeringen har fremlagt en ny eksportfremmestrategi og taget en række tiltag for at øge den internationale rekruttering, herunder nye vejledningspakker til internationale studerende og arbejdstagere, fysiske 'one-stop-shops', digital indgang til 'myndighedsdanmark' mv.

- **Uddannelse.** Regeringen har givet et 'læseløfte' for at drage omsorg for, at alle børn kan læse sikkert inden udgangen af 2. klasse. Desuden har regeringen lagt op til en folkeskolereform og en SU-reform i efteråret.

- **Mere risikovillig kapital.** Regeringen er pt. i gang med at udmønte forslaget om, at pensionsinstitutterne, herunder ATP, sammen med staten skal stille i alt 5 mia. kr. til rådighed som risikovillig kapital for iværksættere og små og mellemstore virksomheder. Det skal øge virksomhedernes adgang til kapital – herunder virksomheder i de tidlige udviklingsfaser – og dermed skabe bedre vilkår for vækst.

3. Forbedringer på de borgernære serviceområder

Inden for rammerne af den nødvendige genopretning af den offentlige økonomi indeholder regeringens finanslovforslag for 2011 en række nye initiativer. Med genopretningsaftalen skabes således plads til nødvendige merudgifter til borgernær service gennem omprioriteringer af de offentlige udgifter for i alt 10 mia. kr. i 2011-2013.

Regeringen har siden 2001 tilført betydelige ekstra midler til den offentlige service. Den offentlige sektor udgør således en større andel af samfundsøkonomien end nogensinde før, og den offentlige beskæftigelse er historisk høj.

Figur 4
Offentligt forbrugstryk, 1970-2011

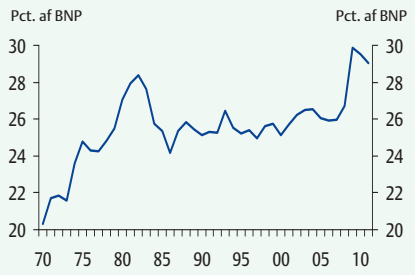

Figur 5
Offentlig beskæftigelse

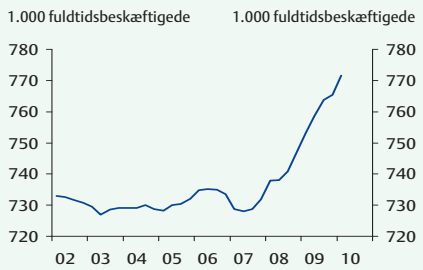

Med finanslovforslaget for 2011, herunder genopretningsaftalen og økonomiaftalerne med kommuner og regioner for 2011, ventes der samlet set at blive brugt 73¾ mia. kr. mere på den offentlige service end i 2001.

Størstedelen af de ekstra midler anvendes på de borgernære serviceområder i kommuner og regioner, herunder til skoler, ældreomsorg, børn og unge samt flere og bedre behandlinger i sundhedsvæsenet.

Fortsat flere behandlinger på sygehusene mv.

Regeringen og Danske Regioner har med aftalen om regionernes økonomi for 2011 samlet afsat knap 1½ mia. kr. ekstra til sygehusområdet i 2011 til flere behandlinger, medicin mv. Samtidig afsættes godt ½ mia. kr. ekstra til behandlinger hos praktiserende læger mv. og sygesikringsmedicin.

Tabel 2

Hovedelementer i aftalen om regionernes økonomi for 2011 på sundhedsområdet

Mio. kr., 2011-priser	2011
Samlet løft	**2.000**
Heraf:	
- Aktivitet på sygehuse, øvrige sygehusudgifter og sygehusmedicin	1.487
- Lægebehandling og medicin inden for sygesikringen	513

Med aftalen er der enighed om en mere afdæmpet vækst i den gennemsnitlige behandlingsudgift pr. patient, så regionerne – inden for rammerne af den aftalte vækst – i højere grad kan prioritere behandling af flere nye patienter og dermed fastholde korte ventetider for patienterne.

Regionerne vil også styrke fokus på en bedre og mere effektiv brug af ressourcerne, så der frigøres penge og personale til sundhedsindsatsen. Det skal blandt andet ske gennem øget gennemsigtighed og videndeling for at udbrede bedste praksis samt bedre arbejdsgange og anvendelse af apparatur. Regionerne vil også have fokus på at skabe en mere effektiv administration, nedbringe sygefraværet samt effektivisere indkøb, herunder af sygehusmedicin.

Styrket indsats på kræftområdet – Kræftplan III

Behandlingen af kræft er siden 2001 forbedret væsentligt. Regeringen har iværksat en række initiativer og tilført betydelige midler til behandling af kræft. Investeringer i bedre kræftbehandling og mere effektive arbejdsgange har sikret en markant højere aktivitet, hurtigere behandling og lavere dødelighed.

Figur 6

Operationer og opererede for kræft eller kræftrelaterede forhold, 2001-2009

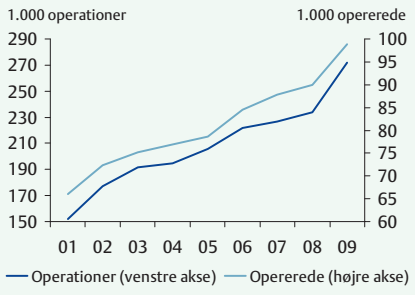

Figur 7

Dødelighed pga. kræft (aldersstandardiseret), 2001-2008

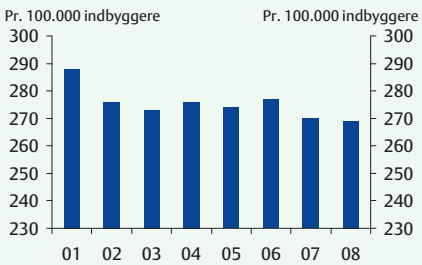

Regeringen ønsker at fortsætte den positive udvikling i kræftbehandlingen og yderligere forbedre mulighederne for helbredelse. Regeringen vil derfor som led i efterårets finanslovsforhandlinger søge tilslutning til at videreføre den markante styrkelse af kræftområdet gennem en ny Kræftplan III.

Boks 3

Regeringens indsats på kræftområdet

- **Kræftplan II.** Med Kræftplan II fra 2005 tilførte regeringen og Dansk Folkeparti 425 mio. kr. til en lang række initiativer på kræftområdet.
- **Pakkeforløb på kræftområdet.** I 2007 indførte regeringen og Danske Regioner pakkeforløb på kræftområdet for at tilbyde patienterne undersøgelser og behandling af høj kvalitet i veltilrettelagte forløb uden unødvendig ventetid.
- **Investeringer i kræftapparatur.** I forlængelse af aftalen om Kræftplan II blev der afsat en lånepulje på i alt 600 mio. kr. til indkøb af strålekanoner og scannere. Lånerammen til nyt kræftapparatur er senest udvidet med 850 mio. kr. i 2008.
- **Andre initiativer.** Indsatsen på kræftområdet er løbende blevet styrket. Der er blandt andet prioriteret midler til kræftforskning og udvikling af nye behandlingsformer, forsøg med screening for lungekræft, rekonstruktion af tænder hos strålebehandlede og kræftmedicin.

Ny sygehusstruktur og akutberedskab

Regionerne er i gang med at etablere en ny sygehusstruktur med en samling af den specialiserede behandling på færre sygehuse. Det skal sikre et sundhedsvæsen drevet af professionalisme, høj kvalitet samt sammenhæng og tilgængelighed for patienterne. Samlingen af den specialiserede behandling vil styrke det sundhedsfaglige niveau i alle dele af landet. Regeringen har i kvalitetsfonden afsat 25 mia. kr. som ekstra støtte til at realisere de nødvendige investeringer

Den nye sygehusstruktur, der etableres over de kommende 5-10 år, skal gennemføres for at sikre, at befolkningens behov for behandling og tryghed tilgodeses.

I takt med samlingen af den specialiserede behandling sker der derfor i regionerne en udbygning og styrkelse af de nære tilbud og af beredskabet i yderområder. I sammenhæng med investeringerne i en ny sygehusstruktur er der ved finanslovsaftalerne for 2009 og 2010 afsat midler til en styrkelse af den akutte og nære indsats i områder med store afstande.

Figur 8

Den fremtidige akutsygehusstruktur i Danmark

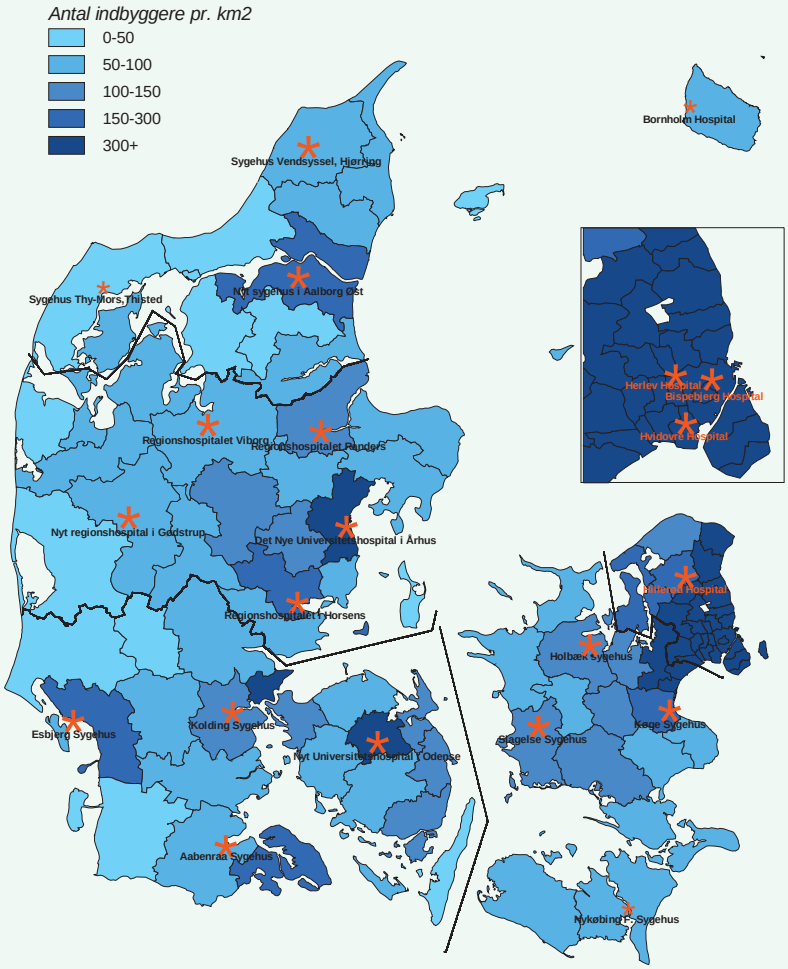

Anm.: For Region Sjælland er angivet den struktur, som fremgår af regionens sygehusplan fra foråret 2010, hvor der peges på Køge og Holbæk som akutsygehuse udover Slagelse og Nykøbing F. (modificeret akutfunktion), og som regionen har ansøgt om midler til fra kvalitetsfonden.

Med *Aftale om udmøntning af midler til nære sundhedstilbud i udkantsområdet og lægehelikopterordning*, som regeringen og Dansk Folkeparti indgik i juni 2010, forventes disponeret godt 600 mio. kr. i 2011. Midlerne ydes som et supplement til de enkelte regioners planer for den præhospitale udbygning.

Tabel 3
Afsatte midler til akutindsatsen i udkantsområder

Mio. kr., 2011-priser	Økonomisk ramme 2011
Etablering af fuldt udbyggede sundheds- og akuthuse	101
Lægehuse, sundheds- og akuthuse i udkantsområder	303
Udbygning af præhospitale beredskaber	51
Helikopterordninger mv.	103
Kompetenceløft til sygeplejersker, paramedicinere og særlige førstehjælpere	51
I alt	**608**

Midlerne udmøntes via en ansøgningspulje, som regioner og kommuner kan ansøge i fællesskab.

Fokus vil være på at medfinansiere tiltag, der kan supplere og dermed yderligere styrke de regionale planer. Eksempler på tiltag kan blandt andet være udstyr til lægehuse og akutbiler med paramedicinere.

Boks 4
En styrket akutindsats – eksempler på tiltag

- Etablering af sundheds- og akuthuse i områder med store afstande gennem ombygning af eksisterende bygninger (fx dele af en nedlagt sygehusejendom).
- Udstyr til diagnosticering, laboratorieudstyr og telemedicinsk udstyr i sundheds- og akuthuse og lægehuse i udkantsområder.
- Ambulance og/eller akutbil fx bemandet med paramedicinere i områder med lange responstider og langt til en akutmodtagelse.
- Uddannelse af særlige førstehjælpere, som kan give hurtig og livreddende hjælp, inden ambulancen når frem.
- Forsøgsordning med helikopter i Nordvestjylland.

Fastholdelse af den borgernære service i kommunerne

Aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2011 indebærer, at budgetrammen til kernevelfærd i kommunerne i år fastholdes næste år, idet rammen reguleres med stigningen i priser og lønninger samt opgaveændringer.

Fra 2011 forhøjes kommunernes bloktilskud permanent med 400 mio. kr. med henblik på at sikre gode rammer for den fleksible ordning for sund frokost i dagtilbud.

Hertil kommer, at kommunerne via bedre ressourceudnyttelse kan frigøre 1 mia. kr. ekstra i 2011 i forhold til 2010 til en fortsat udvikling af den kommunale service.

Tabel 4

Hovedelementer i aftalen om kommunernes økonomi for 2011

Mio. kr., 2011-priser	**2011**
Serviceudgifter, netto	**232.799**
Heraf:	
- Udgangspunkt for aftalen om kommunernes økonomi for 2011	232.399
- Omlægning til bloktilskud vedr. frokost i daginstitutioner	400
Frigørelse af ressourcer til service	**1.000**
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	**15.000**

Anlægsaktiviteten i kommunerne tilpasses som led i genopretningen af den offentlige økonomi til et mere normalt leje i 2011 efter nogle år med et ekstraordinært højt anlægsniveau for at understøtte væksten og beskæftigelsen.

Der er således i aftalen finansieret et anlægsniveau i 2011 på i alt 15 mia. kr. eksklusive ældreboliger. Der er ikke aftalt et loft over anlægsinvesteringerne i 2011, og der tages med aftalen højde for, at nogle af de kommunale anlægsprojekter i 2010, der er sat i gang som følge af blandt andet lånepuljerne fra finanslovsaftalen for 2010, kan videreføres og afsluttes i 2011.

Der udmøntes 2 mia. kr. til kommunerne i 2011 fra kvalitetsfonden. Det aftalte investeringsniveau på kvalitetsfondsområderne – dvs. på dagtilbudsområdet, i folkeskolen samt på ældreområdet – udgør således i alt 7 mia. kr. i 2011. Der afsættes samtidig en lånepulje på 800 mio. kr. til kommuner i en særlig vanskelig økonomisk situation, som målrettes medfinansiering af investeringer på kvalitetsfondsområderne.

4. Videreudvikling af den offentlige sektor

I de kommende år skal det offentlige forbrug holdes i ro som led i genopretningen af den offentlige økonomi. Det stiller krav til prioriteringer af de offentlige udgifter. Men det kræver også, at det løbende overvejes, om de godt 500 mia. kr., der i dag bruges på offentligt forbrug, kan anvendes mere hensigtsmæssigt.

Regeringen lægger betydelig vægt på, at genopretningen af den offentlige økonomi går hånd i hånd med effektiviseringer og nytænkning af opgaveløsningen i den offentlige sektor. Løses opgaverne hurtigere eller med færre ressourcer, frigøres midler, som i stedet kan anvendes til at videreudvikle den offentlige service.

Arbejdet er godt i gang. Regeringen har i de seneste år gennemført mange reformer af den offentlige sektor for at effektivisere opgavevaretagelsen. Den offentlige sektor står derfor godt rustet til at tage fat på de kommende års udfordringer med at få mere ud af de mange ressourcer til offentlig service.

Boks 5

Reformer til effektivisering af den offentlige sektor

En række strukturelle reformer er gennemført i den offentlige sektor i de seneste år for at effektivisere den offentlige opgavevaretagelse. Det drejer sig blandt andet om:

- Universitetsreformen i 2003
- Sammenlægning af skatte- og afgiftsadministrationen i 2005
- Kommunalreformen i 2007
- Politireformen i 2007
- Domstolsreformen i 2007
- Enstrenget beskæftigelsessystem i 2009

Samtidig er der gennemført en øget digitalisering i den offentlige sektor, så Danmark i dag er blandt de lande, der har flest og mest avancerede offentlige digitale tjenester blandt andet på områder som skat, statens uddannelsesstøtte og i jobcentrene. Desuden er statslige regelsæt forenklet inden for blandt andet beskæftigelses-, undervisnings- og integrationsområderne, og statens indkøb er effektiviseret. Det bidrager til at frigøre ressourcer til den borgernære service.

Frigørelse af ressourcer til service

Regeringen og KL er med økonomiaftalen for 2011 enige om, at kommunerne inden for den samlede budgetramme skal frigøre ressourcer til den fortsatte udvikling af den kommunale service til borgerne.

Vejen til at frigøre ressourcer er blandt andet anvist i den gensidighedsaftale, som regeringen og KL indgik i 2008. Ifølge aftalen skal kommunerne og regeringen ved fælles indsats frigøre ressourcer til service i kommunerne for 1 mia. kr. i 2009 stigende til 5 mia. kr. i 2013.

Tabel 5

Flerårsaftale mellem regeringen og KL om frigørelse af 5 mia. kr. til service i kommunerne

Mia. kr.	2009	2010	2011	2012	2013
Kommunernes egne tiltag	1,0	1,5	1,9	2,2	2,5
Statslige initiativer	-	0,5	1,1	1,8	2,5
Frigørelse af ressourcer i kommunerne i alt	**1,0**	**2,0**	**3,0**	**4,0**	**5,0**

Samlet set frigøres i alt 3 mia. kr. i 2011, som forbliver i kommunerne, hvor de kan bruges på service til borgerne.

Kommunerne skal ved egen indsats frigøre i alt 1,9 mia. kr. i 2011 til kommunal service i henhold til gensidighedsaftalen og økonomiaftalen for 2011. Og regeringen har fremlagt konkrete initiativer, som kan frigøre i alt 1,1 mia. kr. i kommunerne i 2011. Heraf kommer knap halvdelen fra regeringens omfattende afbureaukratiseringsplan *Mere tid til velfærd* og effektiviseringer gennem øget digitalisering og bedre indkøb. Det resterende beløb kommer blandt andet fra enklere krav til pædagogiske læreplaner i dagtilbud for børn, enklere regler om forebyggende hjemmebesøg på ældreområdet og forsøg med elevplaner i folkeskolen.

Regeringen vil i foråret 2011 fremlægge en ny plan *Mere tid til velfærd II*, som forenkler statslige regelsæt yderligere, herunder på social-, undervisnings- og beskæftigelsesområderne.

Kommunerne har også fortsat mulighed for at frigøre yderligere ressourcer. Det kan blandt andet ske gennem en mere effektiv administration, bedre indkøb og nedbringelse af sygefraværet.

Boks 6

Eksempler på nye effektiviseringsmuligheder i kommunerne

- Mere effektiv administration. Kommunerne kan opnå stordriftsfordele ved øget centralisering af bogførings-, regnskabs- og lønopgaver, ved udlicitering eller ved at løse opgaverne samlet for flere kommuner. En analyse af kommunernes ressourceforbrug på disse administrative områder viser et effektiviseringspotentiale på 500-700 mio. kr. årligt.

- Bedre indkøb. Kommunerne kan fortsætte arbejdet med at professionalisere og koordinere deres indkøb. På statens område er der ved at samle indkøbsaftaler opnået en besparelse på omkring 800 mio. kr. i 2010. Der er mindst samme potentiale i kommunerne.

- Nedbringelse af sygefraværet. Kommunerne kan fortsat styrke indsatsen for at reducere sygefraværet. Sygefraværet varierer mellem kommunerne fra 9 til 17 sygedage pr. medarbejder. Hvis samtlige kommuner bringer sygefraværet ned på det nuværende landsgennemsnit, vil det frigøre i størrelsesordenen 400 mio. kr.

Digitalisering

Digitale løsninger er et vigtigt redskab til at modernisere og udvikle den offentlige sektor. Digital kommunikation mellem det offentlige og borgere og virksomheder giver større fleksibilitet for borgere og virksomheder og frigør ressourcer i det offentlige, som i stedet kan anvendes til mere og bedre borgernær service.

Som led i økonomiforhandlingerne med KL og Danske Regioner er der afsat i alt 84,6 mio. kr. i 2011 til centrale fælles-offentlige digitaliseringsinitiativer. Heraf udgør den statslige finansiering 32,0 mio. kr. i 2011.

Tabel 6

Centrale fælles-offentlige digitaliseringsinitiativer

Mio. kr., 2011-priser	2011	2012	2013	2014
Digital Dokumentboks og NemSMS	9,9	7,2	6,8	3,0
Fællesoffentlig brugerstyring	26,9	22,0	22,1	22,2
Borger.dk	47,9	-	-	-
I alt	**84,6**	**29,2**	**29,0**	**25,3**

Midlerne skal blandt andet bruges til at videreudvikle en række initiativer, herunder Den Digitale Dokumentboks, Fællesoffentlig brugerrettighedsstyring og Borger.dk, som er udviklet i regi af den fælles-offentlige digitaliseringsstrategi 2007-2010.

Boks 7

Eksempler på fælles-offentlige digitaliseringsinitiativer

Når alle offentlige myndigheder går sammen om fælles løsninger, sikres en sammenhængende og genkendelig digital service på tværs af den offentlige sektor. Samtidig nedbringes de samlede udviklingsomkostninger.

- **Den Digitale Dokumentboks.** Her kan borgerne sikkert og enkelt sende og modtage post fra offentlige myndigheder, samle dokumenter og modtage påmindelser via SMS, fx når de skal på sygehus. Det forbedrer servicen, øger sikkerheden og giver store besparelser.
- **Fællesoffentlig brugerrettighedsstyring.** Initiativet sikrer, at borgere og virksomheder kan betjene sig selv på nettet uden at skulle logge af og på ved skift mellem forskellige løsninger.
- **Borger.dk.** Portalen giver én samlet indgang til offentlig service og information på nettet. Borgerne kan dermed nemt finde de servicetilbud, de søger, et sted.

Den nuværende fælles-offentlige digitaliseringsstrategi udløber i 2010. Regeringen, KL og Danske Regioner har derfor igangsat et arbejde med at udarbejde en ny ambitiøs digitaliseringsstrategi, som forventes færdig i foråret 2011. Målet er, at så mange borgere som muligt benytter digital kommunikation med det offentlige. Borgere, der har vanskeligt ved at benytte de digitale løsninger, skal fortsat kunne få hjælp i de kommunale borgerservicecentre.

Objektiv sagsbehandling

Det er muligt at høste store gevinster ved at samle kommunernes administration af blandt andet folkepension og boligstøtte. Sagsbehandlingen tager således primært afsæt i objektive oplysninger om fx ansøgers indkomst og alder og forudsætter kun i begrænset omfang kommunale prioriteringer og vurderinger.

Som led i aftalen om kommunernes økonomi for 2011 samles den objektive sagsbehandling i 5 sagsbehandlingscentre fra sommeren 2012. Borgerne skal fortsat kunne få en helhedsorienteret vejledning og sagsbehandling og vil derfor også fremover kunne få personlig vejledning i kommunerne. Den løbende drift af sagsbehandlingscentrene vil blive varetaget af ATP.

Samlingen skønnes på sigt at give administrative besparelser i kommunerne på knap 300 mio. kr. om året. Effektiviseringsgevinsten tilfalder kommunerne, der også dækker omkostningerne ved implementeringen.

Erhvervsportalen Virk.dk

Erhvervsportalen Virk.dk er virksomhedernes digitale indgang til det offentlige. Gennem Virk.dk kan virksomhederne finde netop de indberetninger, de skal bruge, blandt mere end 1.300 offentlige e-løsninger og blanketter. Med finanslovforslaget tilføres Virk.dk 30 mio. kr. årligt i 2011-2013.

Boks 8

Fakta om virk.dk

Virk.dk udgør et centralt element i regeringens arbejde med at effektivisere den offentlige service til virksomhederne og reducere virksomhedernes administrative byrder.

Portalen samler de mere end 1.300 offentlige elektroniske løsninger og blanketter, virksomhederne skal bruge, når de skal foretage indberetninger til det offentlige. Desuden indeholder portalen erhvervsrettet information fra alle offentlige myndigheder.

Der er i dag ca. 60.000 virksomheder, som aktivt bruger portalen. Der gennemføres hver måned ca. 250.000 indberetninger, og Virk.dk har tæt på 1 mio. særskilte besøg om måneden.

Investeringer i en moderne offentlig sektor

For at understøtte udviklingen af den offentlige service afsatte regeringen i 2008 en kvalitetsfond på 50 mia. kr. (2009-priser) til offentlige investeringer i perioden 2009-2018. Midlerne skal forbedre de fysiske rammer om de offentlige servicetilbud.

Der er afsat i alt 22 mia. i 2009-2018 kr. fra kvalitetsfonden til medfinansiering af et løft af de fysiske rammer på ældreområdet, på dagtilbudsområdet, i folkeskolen mv. til glæde for brugerne af den kommunale service.

Desuden er der afsat i alt 25 mia. kr. i 2009-2018 til en moderne sygehusstruktur. I 2009 prioriteres penge til konkrete moderniseringer og nybyggerier med tilskud på 15

mia. kr. fra kvalitetsfonden. Yderligere knap 10 mia. kr. udmøntes primo 2011 efter indstilling fra ekspertpanelet vedrørende sygehusinvesteringer.

Tabel 7
Midler i kvalitetsfonden

Mia. kr., 2009-priser	2009-2018
Bedre fysiske rammer i kommunerne	22
Moderne sygehusstruktur	25
Anvendt Borgernær Teknologi (ABT-fonden)	3
I alt	**50**

De resterende 3 mia. kr. fra kvalitetsfonden er afsat til investeringer i anvendt borgernær teknologi og nye arbejds- og organisationsformer (ABT-fonden) i 2009-2015. Projekterne skal aflaste de ansatte og frigive mere tid til borgernær service og omsorg. Hensigten er at udbrede de bedste projekter til hele landet.

Boks 9
Eksempler på projekter med støtte fra ABT-fonden

- **Telemedicinske konsultationer og fælles dokumentationssystem.** En fælles internetbaseret sårjournal sikrer borgerne bedre behandling i deres hjem. Ved besøg kan hjemmesygeplejersken sende et foto af patienters sår til de relevante speciallæger.
- **Digital dagstruktur for mennesker med autisme.** En interaktiv elektronisk kalender kan hjælpe mennesker med autisme til selv at kunne huske og løse hverdagsopgaver.
- **Hurtig adgang og single sign on til mobile læger og sygeplejersker.** Afprøvning af fx chipkortløsninger skal sikre, at læger og sygeplejersker hurtigt og let kan få sikker adgang til sygehusenes forskellige systemer. Dermed undgås unødig ventetid.
- **Brug af videokonferenceudstyr ved domstolene.** Pilotprojektet skal afprøve mulighederne for at benytte videokonferenceudstyr inden for domstolene. Dermed frigøres ressourcer, når arrestant og anklager undgår transport til og fra retssalen, og flugtrisikoen mindskes.
- **Digitalisering af offentlige byggesager.** Projektet skal demonstrere, hvordan en fuld digitalisering af alle relevante byggesagsoplysninger kan forbedre kvaliteten i byggesagsbehandlingen og samtidig frigøre betydelige offentlige og private ressourcer.

ABT-fonden medfinansierer pt. 42 konkrete projekter. På finanslovsforslaget for 2011 er der afsat 391,4 mio. kr. i 2011 til nye projekter. Den konkrete anvendelse af midlerne drøftes i forhandlingerne om finansloven for 2011.

Tabel 8
Fonden til investeringer i anvendt borgernær teknologi

Mio. kr., 2011-priser	2011	2012	2013	2014
Midler på finanslovforslaget for 2011	391,4	506,4	513,6	513,6

5. Forskning og uddannelse

I *Danmark 2020 – Viden> vækst> velstand > velfærd* har regeringen sat det mål, at danske skolebørn skal være blandt de dygtigste i verden, og at mindst ét universitet skal ligge i Europas top 10.

Det er væsentligt for Danmarks muligheder for vækst, at vi har et uddannelsessystem, som kan måle sig med de bedste i verden. Vi skal leve af menneskelig formåen. Og fundamentet for videre uddannelse bliver støbt i folkeskolen.

Universiteterne er helt centrale for uddannelse af højtkvalificeret arbejdskraft og for banebrydende forskning – og dermed også for Danmarks vækst og velstand. Stærke faglige og forskningsmæssige miljøer smitter positivt af på de øvrige uddannelser, på virksomhederne og på resten af samfundet.

Folkeskolen

Regeringen har siden 2001 gennemført en række initiativer for at styrke folkeskolen. Der er lavet bindende nationale mål for undervisningen og indført flere timer i fagene dansk, matematik, fysik/kemi, engelsk, historie samt idræt. Regeringen har styrket det faglige niveau i folkeskolen og reformeret læreruddannelsen.

Boks 10

Regeringens centrale initiativer for at styrke folkeskolen

- Bindende nationale mål for undervisningen
- Styrket evalueringskultur i folkeskolen
- Flere timer i fagene dansk, matematik, fysik/kemi, engelsk, historie og idræt
- Reform af læreruddannelsen
- Nationale test, herunder læsetest i 2., 4., 6. og 8. klasse

Regeringen har i arbejdsprogrammet *Danmark 2020* givet et "læseløfte". Med læseløftet vil regeringen drage omsorg for, at alle børn kan læse sikkert inden udgangen af 2. klasse. Indsatsen skal fortsætte i det videre skoleforløb med et mål om, at ingen elever forlader folkeskolen uden at kunne læse ordentligt. De læsetest, der gennemføres i 2., 4., 6. og 8. klasse, skal være en hjælp for den enkelte lærer, så det sikres, at elevernes læsning udvikler sig tilfredsstillende.

Der skal gøres en særlig indsats over for elever, der ikke læser godt nok, så de ikke af den årsag møder vanskeligheder i deres videre læring på andre områder. Tilsvarende vil regeringen lægge vægt på, at alle elever udvikler alderssvarende basale færdigheder inden for mundtlig og skriftlig formuleringsevne samt matematik, naturfag og fremmedsprog.

Til opfølgning på det 360-graders eftersyn af folkeskolen, der er igangsat for blandt andet at indfri læseløftet, vil regeringen etablere en Læsefond for Folkeskolen, som kan investere op til 150 mio. kr. årligt.

Praktikpladser

Regeringen vil gøre en særlig indsats for at sikre praktikpladser til unge under erhvervsuddannelse med henblik på opfyldelse af 95 pct.-målsætningen. Antallet af nye praktikpladsaftaler faldt i 2009 som følge af krisen, hvorfor regeringen sammen med globaliseringspartierne satte ind med en række markante initiativer for blandt andet at sikre flere praktikpladser og mindske ungdomsledigheden i kølvandet på krisen.

Sammen med partierne bag globaliseringsaftalen har regeringen således skabt rammerne for 5.000 ekstra praktikpladser i 2010. I lyset heraf har der i første halvår været en markant stigning i antallet af indgåede uddannelsesaftaler. Fra januar til juni i år blev der indgået i alt 16.014 uddannelsesaftaler. Det er en stigning på 19 pct. i forhold til første halvår af 2009.

Figur 9

Udviklingen i antal nye indgåede uddannelsesaftaler

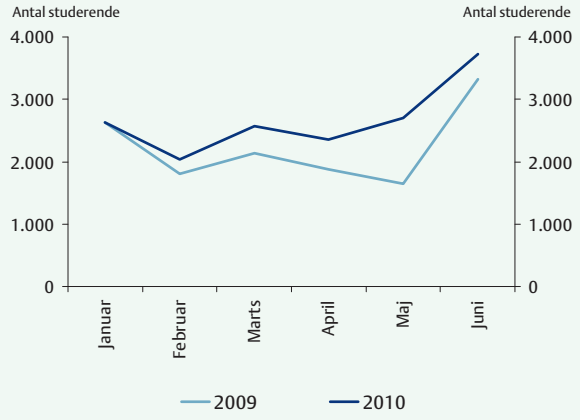

Regeringen vil tage initiativ til, at der med aftalepartierne skabes mulighed for op til 5.000 ekstra praktikpladser i 2011 inden for rammerne af AER-ordningen.

Optaget på ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser

Tilmeldingerne til ungdomsuddannelserne fra elever i 9. og 10. klasse er øget fra 93.708 i 2009 til 97.751 i 2010 svarende til 4¼ pct. Stigningen kan især henføres til de gymnasiale uddannelser, mens der er et mindre fald i tilmeldingerne til erhvervsuddannelserne. Udviklingen i tilmeldingerne til ungdomsuddannelserne er behæftet med nogen usikkerhed, idet en del unge ofte søger om optag på især erhvervsuddannelserne og hf efter den 15. marts, hvor tallene er opgjort.

I 2010 optages det største antal studerende nogensinde på de videregående uddannelser. Opgjort ved udgangen af juli er der optaget 52.554 studerende i alt. Det er 5.693 flere end sidste år, hvilket svarer til en stigning på over 12 pct. Optaget er øget både på de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.

Det øgede optag er den vigtigste forudsætning for at nå målet om, at mindst 50 pct. af alle unge skal have en videregående uddannelse. Det er centralt at fastholde denne udvikling i de kommende år. Samtidig skal der også arbejdes for, at færre pauser i studieforløbene, færre studieskift og mindre frafald bidrager til at sikre det høje uddannelsesniveau og en hurtigere gennemførelse af uddannelserne.

Figur 10
Optag på videregående uddannelser, 2004-2010

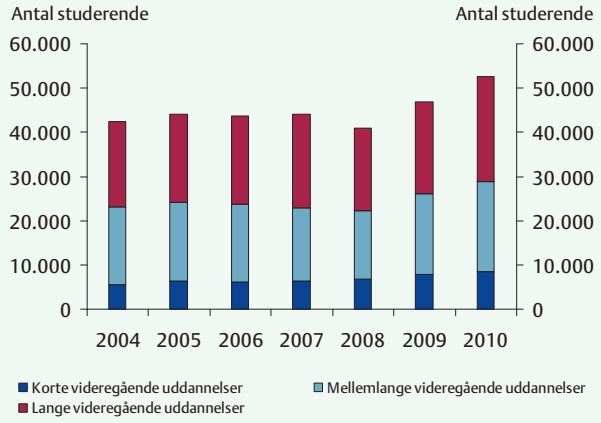

Forskning

I 2006 indgik regeringen *Aftale om fremtidens velstand, velfærd og investeringer i fremtiden* med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre. På forskningsområdet aftalte partierne at øge de offentlige forskningsbevillinger, så de fra og med 2010 udgør 1 pct. af BNP.

På grund af den økonomiske krise har BNP været faldende. For at komme ud af krisen igen og genskabe den økonomiske vækst har regeringen blandt andet valgt at holde forskningsbevillingerne på et højt niveau. Denne vækststrategi fører til, at forskningsbevillingerne ligger over målet på 1 pct. af BNP fra 2009 til 2012.

Figur 11

Det offentlige forskningsbudget i andele af BNP, 2006-2012

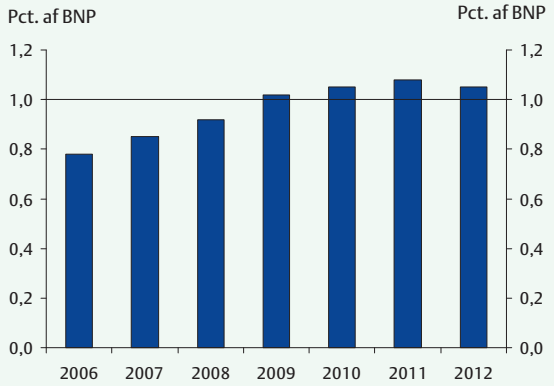

Vækststrategien fører også til, at forskningsbevillingerne vokser frem til 2011, selv om der har været et fald i BNP. Fra 2010 til 2011 vokser forskningsbevillingerne med 0,9 mia. kr. til i alt 19,3 mia. kr.

Tabel 9

Udviklingen i BNP og i de samlede offentlige forskningsbevillinger

Mio. kr., 2011-priser	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1 pct. af BNP	18.026	18.332	18.172	17.311	17.556	17.874	18.234
Offentlige forskningsbevillinger i alt	14.035	15.644	16.704	17.695	18.389	19.292	19.193

Der er således afsat i alt godt 2,1 mia. kr. i 2011 til videreførelse og igangsættelse af nye forskningsinitiativer. Det drejer sig primært om initiativer, der skal forhandles som en del af globaliseringspuljen, midler til Højteknologifonden og i Forskningsreserven på § 35.

Tabel 10

Forskningsbevillinger til nye initiativer

Mio. kr., 2011-priser	2011	2012
Globaliseringspuljen	1.398	1.631
Forskningsreserven på § 35	108	48
Højteknologifonden	600	640
Videnskabsministeriets omstillingsreserver til forskning	3	-
I alt	**2.109**	**2.319**

I globaliseringspuljen er der en ufordelt reserve på knap 1,4 mia. kr. i 2011 og godt 1,6 mia. kr. i 2012 til forskning og udvikling. Regeringen vil i efteråret forhandle med partierne bag globaliseringsaftalen om fordelingen af midlerne.

På trods af den økonomiske krise vil regeringen videreføre den satsning på udvikling, viden og vækst, som partierne bag globaliseringsaftalen igangsatte i 2006. Regeringen vil blandt andet foreslå, at reserven anvendes til initiativer, som styrker de danske universiteters forskning, herunder internationalisering, samt til forskning, udvikling og demonstration på klima- og energiområdet, *jf. Danmark 2020*.

Herudover vil regeringen foreslå, at der afsættes midler til Danmarks Grundforskningsfond og til en matchfond, som skal gøre det muligt at belønne de universiteter og forskningsinstitutioner, der formår at tiltrække nye forskningspenge fra virksomheder, fonde og privatpersoner. Udover udmøntningen af globaliseringsmidlerne for 2011 og 2012 gennemføres i de kommende år der en omfattende renovering af laboratorier, som finansieres med midler fra globaliseringspuljen og inden for den statslige huslejeordning.

Højteknologifonden opbygges med finanslovsforslaget som aftalt med Dansk Folkeparti. Fonden vil være fuldt opbygget med samlede kapitalindskud på 16 mia. kr. fra 2012 og årlige udbetalinger på 640 mio. kr. I 2011 uddeler fonden 600 mio. kr. til nye højteknologiske forsknings- og udviklingsprojekter.

Globaliseringsindsatsen efter 2012

I 2006 aftalte partierne bag globaliseringsaftalen at afsætte en pulje til initiativer inden for forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri. Puljen er aftalt i seks år fra 2007 til og med 2012 og udgør i alt 43 mia. kr. (2011-priser).

Partierne bag globaliseringsaftalen har aftalt en række mål for globaliseringsindsatsen, som i vidt omfang rækker ud over 2012:

- De offentlige forskningsbevillinger øges, så de fra og med 2010 udgør 1 pct. af BNP.
- Mindst 85 pct. af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse i 2010, og mindst 95 pct. i 2015.
- Mindst 50 pct. af alle unge skal have en videregående uddannelse i 2015 samtidig med at færdiggørelsesalderen reduceres.
- Målet er, at danske virksomheder og offentlige institutioner bliver blandt de mest innovative i verden, og at Danmark i 2015 bliver blandt de lande, hvor der er flest vækstiværksættere.

Regeringen vil som aftalt invitere til forhandlinger om det videre løft i globaliseringsindsatsen i efteråret 2012.

På finanslovforslaget for 2011 har regeringen afsat midler til at videreføre globaliseringsindsatsen efter 2012 med afsæt i udgiftsniveauet for globaliseringspuljen i 2012. I *Aftale om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden* fra 2006 blev der afsat 10 mia. kr. til globaliseringspuljen i 2012 (2007-pl). Det svarer til ca. 11 mia. kr. opregnet i 2011-priser.

Tabel 11

Reserve til globaliseringsindsatsen efter 2012

Mio. kr., 2011-priser	**2013**	**2014**
Udgangsniveau i 2012 for beregning af reserven	11.023	11.023
Heraf:		
- Fordelt på ministerområderne	5.766	5.766
- Tilpasning til 1 pct. forskningsmålet fra 2013, *jf. aftale om genopretning af dansk økonomi*	1.272	1.011
- Reserve til globaliseringsindsatsen efter 2012	3.985	4.246

En række bevillinger – svarende til 5,8 mia. kr. i 2013 – er allerede afsat til konkrete initiativer på ministerområderne. Det drejer sig blandt andet om midler til ph.d.'ere og et øget antal elever og studerende på uddannelserne. Hertil kommer en mindreudgift på 1,3 mia. kr. i 2013 som følge af, at forskningsmålet på 1 pct. af BNP kan opnås med færre midler end hidtil forudsat, *jf. Aftale om genopretning af dansk økonomi*. Det resterende beløb op til de 11 mia. kr. afsættes på en reserve. Reserven udgør 4,0 mia. kr. i 2013 og 4¼ mia. kr. i 2014.

Reserven forventes blandt andet anvendt til at videreføre aktivitet på områder, hvor de afsatte bevillinger falder efter 2012. Reserven kan endvidere anvendes til at videreføre midlertidigt afsatte bevillinger til initiativer inden for forskning, uddannelse, innovation og iværksætteri.

Med reserven ønsker regeringen at sikre mulighed for at fastholde indsatsen på globaliseringsområdet også efter 2012. Det er samtidig væsentligt, at de afsatte midler målrettes og prioriteres i lyset af de indhøstede erfaringer med indsatsen frem til 2012.

6. Andre initiativer

Svage og udsatte grupper

Regeringen har siden 2001 iværksat en lang række initiativer for samfundets svage og udsatte grupper blandt andet som led i den årlige udmøntning af satspuljen.

Satsreguleringen sikrer, at overførslernes købekraft vokser år for år. Det vil sige, at overførselsmodtagere – via satsforhøjelser – får del i den velstandsfremgang, der følger af stigende produktivitet i den private sektor. Såfremt de private lønstigninger (eksklusive pensionsbidrag mv.) to år før overstiger 2 pct., indebærer ordningen, at der afsættes betydelige nye midler til målrettede indsatser til gavn for overførselsmodtagere og svage grupper i vores samfund.

Den private lønudvikling har imidlertid været afdæmpet i 2009 blandt andet på grund af den økonomiske krise. Derfor vil der ikke blive tilført nye midler til satspuljen i 2011. Der vil dog være forhandlinger om frigivne midler fra initiativer, der ophører, samt uforbrugte og omprioriterede midler.

Satspuljen for 2011 udgør 309 mio. kr. Regeringen vil som i tidligere år stille forslag til udmøntning af satspuljen, der tilgodeser overførselsmodtager samt svage og udsatte grupper på en række områder.

Jobpræmie til enlige forsørgere

Det skal kunne betale sig at vælge et liv på arbejdsmarkedet frem for offentlig forsørgelse. Enlige forsørgere, som har været ramt af fx ledighed eller sygdom i en længere periode, opnår ofte kun en beskeden økonomisk gevinst ved at arbejde, blandt andet fordi de kan miste boligstøtte eller tilskud til daginstitution, når de får arbejde.

Regeringen vil derfor indføre en skattefri jobpræmie for enlige forsørgere, der pr. 1. august 2010 har modtaget dagpenge, kontanthjælp, revalidering eller sygedagpenge i hele det forudgående år. Det vil styrke erhvervsdeltagelsen og reducere risikoen for langvarig ledighed for enlige forsørgere.

Ordningen har en varighed på 2 år fra 1. januar 2011 til 31. december 2012.

Forebyggelse og forhindring af fysisk og psykisk nedslidning

Forebyggelsesfonden har til formål at støtte nye initiativer til forebyggelse og forhindring af fysisk og psykisk nedslidninger. Den årlige ramme til udbetaling udgør op til 350 mio. kr. årligt.

Regeringen lægger op til at afsætte i alt 106 mio. kr. til indsatser inden for nedslidningstruede brancher og jobgrupper. Hertil kommer blandt andet 50 mio. kr. til vide-

reførelse af Arbejdstilsynets tilsyn inden for særligt nedslidningstruede brancher og jobgrupper samt 28 mio. kr. til nye forebyggelsespakker til virksomheder.

Tabel 12
Regeringens forslag til fordeling og prioritering af Forebyggelsesfondens midler i 2011

Mio. kr.	2011
Projekter til imødegåelse af nedslidende rutiner og arbejdsgange	**106**
Projekter til bedre genoptræning og rehabilitering	**100**
Initiativer vedr. rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet	**30**
Forebyggelse af stress og psykisk nedslidning	**20**
Øvrige initiativer	**94**
Heraf:	
- Arbejdstilsynets tilsyn til særligt nedslidningstruede brancher og jobgrupper	50
- Forebyggelsespakker til virksomheder og udvikling af forebyggelsespakker	28
- Evaluering og formidling af viden	5
- Drift af sekretariat, vederlag til bestyrelsen mv.	11
I alt	**350**

Ny boligaftale om Landsbyggefondens midler

Landsbyggefonden har til formål at støtte byggeri af almene boliger, herunder blandt andet støtte nyopførsel og ombygning af almene boliger.

Landsbyggefondens indtægter vil stige kraftigt i de kommende år. Det sker i takt med, at et stigende antal boligafdelinger har betalt af på deres statsligt støttede boliglån og derfor i stedet bidrager til Landsbyggefondens indsatser for nye og eksisterende almene boliger.

Regeringen, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre indgik i 2006 en fireårig aftale om anvendelsen af Landsbyggefondens midler. I aftalen blev der udmøntet midler til medfinansiering af nye almene boliger, støtte til renoveringsprojekter og indsatser mod ghettoisering.

Regeringen vil til efteråret indbyde til forhandlinger om anvendelsen af Landsbyggefondens midler i de kommende år.

Ny samlet ghettostrategi

Regeringen vil præsentere en ny samlet ghettostrategi for at modvirke social udstødelse. Den onde cirkel, hvor dårlige boligforhold, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet og lave sociale ressourcer forstærker hinanden, skal brydes. Det er derfor en højt prioriteret opgave for regeringen at bekæmpe ghettoisering både i forhold til de fysiske rammer, beboersammensætningen og de negative sociale konsekvenser ved at bo i udsatte boligområder. Som led i forhandlingerne om en ny boligaftale vil regeringen drøfte ghettostrategien med partierne.

Effektiv fødevarekontrol og indsatsen overfor salmonella og campylobacter

Regeringen har den 28. juni 2010 indgået et nyt 4-årigt fødevareforlig samt en ny aftale om indsatser overfor salmonella og campylobacter med Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten.

Tabel 13
Fødevareforlig og aftale om indsatsen mod salmonella og campylobacter

Mio. kr., 2010-priser	2011	2012	2013	2014
Nyt fødevareforlig	59,9	54,9	54,9	54,9
Salmonella og campylobacter	29,4	25,0	23,0	22,6
I alt	**89,3**	**79,9**	**77,9**	**77,5**

Med fødevareforliget omlægges en del af kontrolindsatsen fra basiskontroller af alle virksomheder til målrettet kontrol af kendte problemer med fødevaresikkerhed samt nye risikoområder som fx sjusk og svindel, hvor indsatsen styrkes overfor de virksomheder, der enten mangler vilje eller evne til at overholde reglerne. Der igangsættes endvidere en række initiativer, som giver bedre information til forbrugerne, så de er bedre oplyst, når de køber fødevarer, og som gør det nemmere for forbrugerne at identificere de sunde alternativer til fx fast-food.

Der er med den nye aftale om indsatser overfor salmonella og campylobacter enighed om at styrke den nuværende indsats mod bakterier i fødevarer, herunder i frugt og grønt og overfor listeria, der er en naturligt forekommende bakterie, som kan forurene fødevarer.

Ny flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden

Den nuværende flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden udløber med udgangen af 2010. I 2011 vil der med gennemførelsen af politireformen være frigjort i alt 800 betjente til operativt politiarbejde. Desuden er politiet i finanslovsaftalerne for 2009 og 2010 blevet varigt styrket med i alt 400 yderligere betjente.

Regeringen nedsatte i efteråret 2009 *Udvalget til en budgetanalyse af politiet 2009-2010*, der den 1. juni 2010 fremlagde en rapport med en række forslag til, hvordan der sikres et stærkt og effektivt politi.

Regeringen vil på baggrund af blandt andet udvalgets rapport i efteråret 2010 tage initiativ til forhandlinger om en ny flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden.

7. Hovedtal på finanslovforslaget for 2011

Statens finanser

På finanslovforslaget for 2011 udviser statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget – også kaldet DAU-saldoen – et underskud på 51¾ mia. kr.

Underskuddet på DAU-saldoen afspejler blandt andet virkningerne af konjunkturtilbageslaget, som fører til færre statslige indtægter fra skatter og afgifter, mens udgifterne til fx arbejdsløshedsdagpenge stiger.

Statens udgifter

De samlede statslige udgifter forventes at blive ca. 685½ mia. kr. i 2011. En betydelig del af udgifterne udgøres af de såkaldte indkomstoverførsler. Det er overførsler til personer i form af fx folkepension, efterløn, SU og arbejdsløshedsdagpenge. På finanslovforslaget for 2011 udgør indkomstoverførslerne 267¾ mia. kr. Det svarer til 39 pct. af de statslige udgifter.

De statslige driftsudgifter – også kaldet driftsrammen – er budgetteret til 123¾ mia. kr. i 2011 eller 18 pct. af de samlede udgifter på finanslovforslaget. Driftsudgifterne omfatter blandt andet løn til statens ansatte og en række andre udgifter, der skal afholdes for at drive de statslige institutioner – herunder fx universiteter, gymnasier, Forsvaret og politiet.

Statens udgifter til bloktilskud mv. til kommuner og regioner udgør i alt 195 mia. kr. i 2011, hvilket svarer til 28 pct. af de samlede udgifter. Størrelsen af tilskuddene fastsættes hvert år ved forhandlinger mellem staten, kommunerne og regionerne. Økonomiaftalerne for 2011 blev således indgået i juni 2010.

Figur 12
Statens udgifter

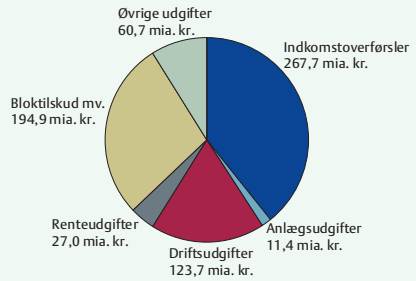

Figur 13
Statens indtægter

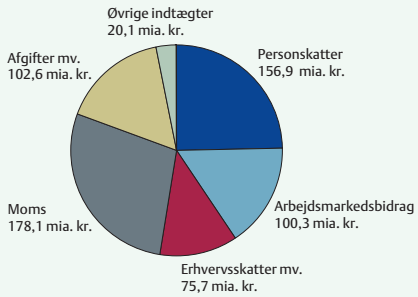

Hertil kommer, at renteudgifterne af statens gæld mv. skønnes til 27 mia. kr. Desuden udgør statens anlægsbudget 11½ mia. kr. Anlægsudgifterne går blandt andet til at forbedre veje og jernbaner.

Endelig udgør statens øvrige udgifter 60¾ mia. kr. i 2011. De øvrige udgifter omfatter primært Danmarks internationale indsats – herunder udviklingsbistand – og Danmarks bidrag til EU.

Statens indtægter

De statslige indtægter er budgetteret til ca. 633¾ mia. kr. på finanslovforslaget for 2011. Statens største indtægtskilde er momsen. Indtægterne herfra er budgetteret til 178 mia. kr. svarende til ca. 28 pct. af de samlede indtægter. Herefter kommer personskatterne, der skønnes at indebære indtægter for staten på 157 mia. kr. eller knap 25 pct. af de samlede indtægter i 2011.

Indtægterne fra afgifter og lignende – fx på tobak, alkohol, benzin og el – ventes samlet set at blive på ca. 102½ mia. kr. i 2011. Det svarer til godt 16 pct. af statens indtægter.

Herudover er indtægterne fra arbejdsmarkedsbidrag mv. budgetteret til 100½ mia. kr., mens provenuet fra erhvervsskatterne mv. er skønnet til 75¾ mia. kr., hvilket svarer til henholdsvis 16 pct. og 12 pct. af statens samlede indtægter til næste år.

De øvrige indtægter, som blandt andet omfatter statens renteindtægter, udbytter fra statens aktier og overskudsdeling vedrørende Nordsø-aktiviteter, ventes at indbringe godt 20 mia. kr. i 2011.

8. Konjunkturer og finanspolitik

Fremgangen i dansk økonomi, som startede i sidste halvdel af 2009, er fortsat i den forløbne del af 2010. Det moderate opsving understøttes af privatforbruget og den offentlige efterspørgsel, men også eksporten er kommet i gang i 2010. Det skyldes ikke mindst den økonomiske politik, som føres i Danmark og udlandet.

Finanspolitikken er aktuelt historisk lempelig. Fra 2008 til 2010 er finanspolitikken således lempet med knap 4 pct. af BNP. Det har understøttet dansk økonomi under det internationale konjunkturtilbageslag og mindsket stigningen i ledigheden. I 2010 stimulerer finanspolitikken den indenlandske efterspørgsel gennem betydelige indkomstskattenedsættelser og et markant løft af de offentlige investeringer. Samtidig har de aktuelt ekstraordinært lave renter bidraget til at stabilisere boligmarkedet og styrke husholdningernes økonomi.

I det kommende år ventes opsvinget at blive mere selvbærende i kraft af fornyet fremgang i de private investeringer og stærkere eksportvækst.

Der er tegn på, at arbejdsmarkedet er ved at stabilisere sig efter et kraftigt fald i beskæftigelsen siden midten af 2008. Faldet i beskæftigelsen er aftaget, og udviklingen i ledigheden fortsætter med at overraske positivt. Den markante fremgang i produktiviteten i den private sektor det seneste års tid peger samtidig på, at erhvervslivet er kommet langt med at tilpasse beskæftigelsen efter det kraftige fald i efterspørgsel og produktion under krisen og den svage produktivitetsvækst i slutningen af den forudgående højkonjunktur, og at væksten i produktionen i den kommende tid dermed kan bidrage til at øge den private beskæftigelse.

Væksten i den internationale økonomi har skabt fornyet fremgang i dansk eksport. Mange af Danmarks vigtigste samhandelspartnere, herunder Sverige og Tyskland, har præsteret overraskende stærk vækst i årets første halvdel. Omvendt har fremgangen i USA tabt momentum på det seneste. Det bidrager til usikkerheden om styrken i det internationale opsving. Usikkerheden skal også ses i sammenhæng med, at mange vestlige lande skal i gang med at genoprette de offentlige finanser for at bremse gældsopbygningen. Genopretningen er ikke mindst nødvendig for at undgå en gentagelse af forårets uro på de finansielle markeder som følge af den sydeuropæiske 'gældskrise'.

Det økonomiske tilbageslag og den ekspansive finanspolitik har medført et skift i de offentlige finanser fra et overskud på 3½ pct. af BNP i 2008 til et skønnet underskud på mere end 4½ pct. af BNP i år. Fremadrettet er det nødvendigt at styrke den offentlige økonomi for at bremse gældsopbygningen og sikre fortsat tillid til dansk økonomi.

Med *Aftale om genopretning af dansk økonomi* påbegyndes genopretningen af de offentlige finanser fra 2011. Aftalen styrker den offentlige økonomi med godt 24 mia. kr. frem mod 2013 og indfrier dermed henstillingen fra EU om at gennemføre konsolideringstiltag for i alt 1½ pct. af BNP over de næste tre år.

Genopretningen herhjemme og i landene omkring os kan isoleret set dæmpe fremgangen i dansk økonomi. Det skal imidlertid ses i sammenhæng med, at der i fravær af troværdige planer for konsolidering ville være større risiko for finansiel uro og højere renter, hvilket ville svække væksten.

Genopretningen af de offentlige finanser er således helt central for at sikre tillid og troværdighed om finanspolitikken og den faste kronekurs, så mulighederne for at fastholde lave renter fremover øges. Samtidig bidrager genopretningsaftalen til, at dansk økonomi står stærkere – og vil være mindre sårbar – hvis konjunkturerne udvikler sig svagere end ventet.

Figur a
Årlig vækst i BNP

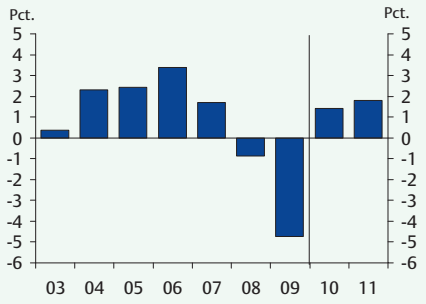

Figur b
Efterspørgselssammensætning i 2010 og 2011

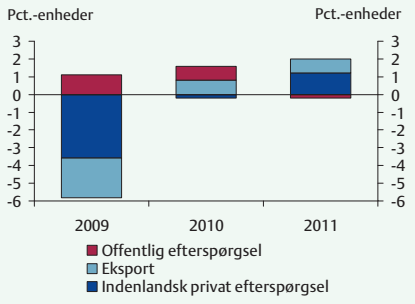

Figur c
Ledige og aktivierede

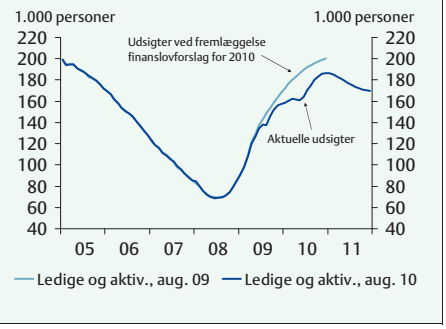

Figur d
Renteudviklingen på statsobligationer i Danmark og udvalgte EU-lande

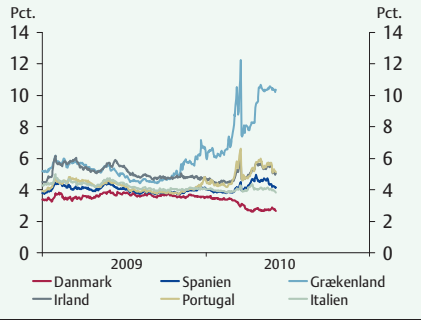

Figur e

Faktisk og strukturel offentlig saldo

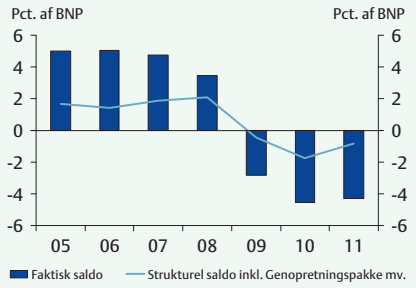

Figur f

Offentlig gæld

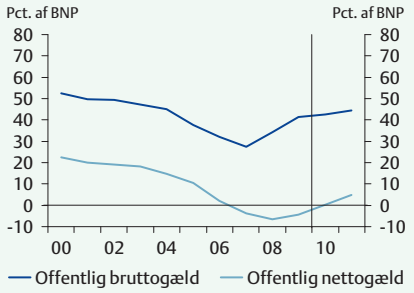

www.fm.dk